

L'any 2010 és clau a Catalunya

Aquest 2010, tant des del punt de vista cívic com eclesial, és un any clau a Catalunya, tanta és l'acumulació accelerada dels esdeveniments, de les seves característiques i de la seva incidència social. Un temps crucial si s'administra bé i si se n'aprofiten les possibilitats. Això succeeix en un món global i en un país que pateix un llarg període de crisi econòmica, social, moral i política de dimensions inèdites, gegantines. I també en una Església catòlica, especialment el seu clergat, ferida pels afers de la pederàstia. En aquesta situació, quins són alguns dels fets esdevinguts de caràcter cívic i eclesial?

Un increment, cada vegada més intens, de l'eficàcia i del prestigi de Càritas en la seva tasca social. Càritas i altres entitats més anònimes constitueixen un dels més bells testimonis solidaris de la comunitat eclesial.

La desaparició, en terres catalanes, de la crispadora i manipuladora veu radiofònica de Federico Jiménez Losantos, un personatge sostingut durant molt de temps per la Conferència Episcopal Espanyola, especialment pel cardenal Antonio Maria Rouco en una decisió que fou més política, i fins i tot partidista, que eclesial.

La permanència de grups ultres i lefebvrians, sacerdots i laics, de militància nacionalcatòlica espanyolista. Són grupuscles reduïts, però que mantenen una cridòria agressiva i insultant. Són ignorats pels creients de base i pels intel·lectuals catòlics, però compten amb la complaença d'alguns sectors episcopals i cardenalícis, i amb la complicitat temorosa d'altres.

Les beatificacions de mossèn Josep Samsó a Mataró i del caputxí Josep Tous i Soler a la basílica de Santa Maria del Mar. Són les primeres celebrades a Catalunya des del segle XII.

La visita de destacats prelats de la Cúria Romana. Han vingut l'arquebisbe Gianfranco Ravasi (president del Consell Pontifici de la Cultura) i el cardenal Tarcisio Bertone (secretari d'Estat del Vaticà). El primer va exposar la idea papal de l'atri o pati dels gentils. Aquell lloc de l'antic temple de Jerusalem on els jueus es trobaven i dialogaven amb els pagans. El segon va dir, referint-se a la situació actual: «Aquests

són temps de tribulació a l'Església i de necessària fidelitat. Encara que tot sigui fosc, s'ha de ser sempre fidel a Déu i fidel als homes».

La projecció pública de la Facultat de Teologia de Catalunya cada vegada més notable. Realitza trobades, des de la fe i les seves pròpies disciplines, per exemple, sobre la política i la crisi econòmica. El teòleg reflexiona al desert i en solitud però, alhora, llegeix el diari, navega per Internet i trepitja els carrers on es belluga la gent.

La consolidació de la Fundació Joan Maragall. Ha commemorat vint anys. Dues dècades de diàleg constructiu amb el món cultural de finals del segle XX i de principis del XXI. Està en la línia ratzingeriana de l'atri dels gentils.

També la consolidació de l'ISCREB (Institut Superior de Ciències Religioses de Barcelona). Compleix les exigències de la nova instrucció de la Congregació vaticana per a l'Educació Catòlica per a adaptar-se al Pla Bolonya. És la primera institució docent en el camp teològic del món que imparteix graus acadèmics (diplomatura i màster) de teologia per via telemàtica.

L'elaboració i aprovació d'un modest Estatut d'autonomia, sentenciat per un desprestigiat Tribunal Constitucional d'Espanya. Això ha provocat un xoc d'aquest tribunal i el que representa amb la voluntat dels ciutadans de Catalunya expressada a les urnes d'una manera pacífica, lliure i democràtica.

La manifestació del 10 de juliol, festiva, familiar, reivindicativa, plural. Hi hagué un milió llarg de persones al carrer amb notable presència d'un sobiranisme desacomplexat, transversal, tranquil i pacífic. Sentència contra l'Estatut i manifestació al carrer estan relacionades amb les eleccions catalanes de la tardor.

La declaració de la Conferència Episcopal Tarraconense, dies després del 10 de juliol, sobre la situació a Catalunya fou d'un contingut més aviat asèptic.

Els deu anys de Josep M. Soler com a abat de Montserrat. La seva veu lliure i ponderada, explicant la postura de l'Església sobre les més diverses qüestions, arriba al poble de manera oportuna, clara i didàctica.

La consolidació de mitjans de comunicació, de recent creació, com www.catalunyareligio.cat. És ja un imprescindible punt de referència.

Compta amb el suport plural de diversos patrocinadors eclesials. Altres mitjans que fa temps que funcionen, com *Catalunya cristiana* i Ràdio Estel, també aconsegueixen una nova i millorada cara. S'ha creat *El bon pastor. Revista per a preveres*. És un butlletí distribuït per Internet. És un espai per a compartir inquietuds i experiències dels capellans.

El trentè aniversari de la Unió de Religiosos de Catalunya (URC). El seu secretari, el marista Lluís Serra, explica: «L'objectiu consisteix a viure a fons la centralitat de Jesús i, alhora, accentuar la col·laboració de tothom en la missió d'anunciar l'Evangelí en un context canviant i secular».

La celebració de la vint-i-cinquena trobada internacional de pregària per la pau, organitzada per la Comunitat de Sant Egidi i animada per l'esperit dialogant i pacificador d'Assís. És la segona vegada que se celebra a Barcelona. L'anterior va ser l'any 2001. Una setmana després es va produir l'atemptat contra les Torres Bessones a Nova York. Però gent de bona voluntat de tot el món, creients i agnòstics, continuen reunint-se per ajudar a la construcció de la pau.

La visita de Benet XVI a la capital de Catalunya, en el cinquè any del seu pontificat, per dedicar l'emblemàtic temple de la Sagrada Família, d'un Antoni Gaudí en perspectiva de beatificació.

Els vint-i-cinc anys del document *Arrels cristianes de Catalunya* (desembre del 1985), carta pastoral impulsada, ai las!, per un enyorat episcopat. Aquell conjunt de bisbes compromesos amb l'*aggiornamento* del Vaticà II i en sintonia amb les legítimes aspiracions i preocupacions del poble.

Els bisbes no són apàtrides

La situació creada per aquests i altres esdeveniments poden ser ben o mal gestionats per tots els protagonistes i afectats. Entre ells, els bisbes, L'episcopat català hauria de fer-ho de manera compartida amb sacerdots i laics, no de forma autoritària. Una bona gestió dependrà de la seva intel·ligència pastoral, la seva complicitat eclesial, la seva sensibilitat cívica, la seva voluntat de plantar cara a les pressions

reaccionàries, i atrevir-se a actuar amb llibertat i sense vassallatge davant dels qui mouen els fils a la Conferència Episcopal Espanyola.

Un episodi posa en relleu aquestes consideracions. Un comunicat de la Conferència Episcopal Tarraconense (21 juliol) tractava, entre altres qüestions, «sobre el moment actual que viu Catalunya». Es podria entendre que el comunicat es referia, amb dies de retard, a la sentència del Tribunal Constitucional contra l'Estatut (9 de juliol) i de la gran manifestació a Barcelona (10 de juliol). Però el comunicat episcopal no menciona ni un cop les paraules 'Catalunya', 'nació', 'referèndum', 'sentència', 'Tribunal Constitucional'. Fou «una nota feta perquè no es noti», segons el periodista Jordi Llisterra. Certament, els bisbes ratifiquen el document dels seus predecessors *Arrels cristianes de Catalunya*. Ho feren de tal manera que foren elogiats per sectors nacionalcatòlics i preconciliars. Molts creients estarien molt preocupats de rebre aquests elogis. L'episcopat, a més, demana «una nova reflexió» d'aquest document que «continua essent un referent significatiu en les actual circumstàncies». Segons com sigui aquesta reflexió, millor que no es faci.

Un monjo savi i equànime com Bernabé Dalmau, bon coneixedor de les interioritats del document *Arrels cristianes de Catalunya* i del Concili Tarraconense, s'ha expressat a *Catalunya cristiana* amb una frase ben clara. S'ha referit a aquells que fan «com si, a Catalunya, una Església espanyolitzada fos més evangèlica que una Església encarnada en la cultura, la llengua i el tarannà del seu país».

Fóra bo repassar, o potser llegir per primera vegada, el llibre *Nació i Magisteri pontifici* (Proa 2008) de mossèn Antoni M. Oriol. Analitza 380 textos sobre el fet nacional des de Pius XII a Joan Pau II.

Un altre exemple. «Sóc fill d'una nació que ha viscut les majors experiències de la història, que ha estat condemnada a mort pels seus veïns en diverses ocasions, però que ha sobreviscut i que ha continuat essent ella mateixa. Ha conservat la seva identitat i, malgrat haver estat dividida i ocupada per estrangers, ha conservat la seva sobirania nacional, no perquè es recolzés en els recursos de la força física, sinó recolzant-se exclusivament en la seva cultura (...) Existeix una sobirania fonamental de la societat que es manifesta en la cultura de la nació» Aquestes paraules parlen de nació, cultura, sobirania nacional.

No són afirmacions d'un líder polític, ni de l'actual episcopat català. El text en qüestió forma part del discurs de Joan Pau II (2 de juny de 1980) a la UNESCO. És molt oportú recordar-les en el moment actual que viu Catalunya. Cal deixar constància que qui ha recordat aquest discurs papal és el Fòrum Joan Alsina, format per sacerdots gironins. Aquest discurs demostra que un bisbe de l'Església catòlica, per més catòlic que sigui, té una pàtria i exerceix la seva missió evangelitzadora en un país. Un bisbe no és un apàtrida.

Tothom es pot equivocar. També els bisbes. Tothom pot transmetre malament l'Evangelí i ser-ne responsables. També els bisbes. Hi ha una excel·lent pastoral dels bisbes catalans (febrer 2007), *Creure en l'Evangelí i anunciar-lo amb nou ardor*, que tracta d'aquestes deficiències, limitacions i responsabilitats. Ho fa en aquests termes: «La mateixa Església ha d'autoevangelitzar-se per a respondre als reptes d'avui. El nostre autoanàlisi de la realitat eclesial de Catalunya ens demana conversió. Hem parlat d'increença i crisi de fe. Preguntem-nos quina part de responsabilitat tenim nosaltres: ministres ordenats, persones consagrades, laics i laiques. Som conscients que també nosaltres, com bisbes, estem cridats a la conversió pastoral i de cor».

El risc és quin camí pot emprendre aquesta conversió pastoral i de cor. Un exemple. Es poden fer esforços, fins i tot mediàtics, per donar la imatge que les esglésies i els seminaris tornen a omplir-se. Hi pot haver més interès a construir palauets i estructures eclesiàstiques burocràtiques que a transmetre l'Evangelí de Jesús. Com a contrast hi ha una postura molt interessant. És la d'un cardenal, potser papable, com l'arquebisbe de Lió i primat de les Gàl·lies, Philippe Barbarin. En el deliciós llibret *Quin futur per al cristianisme?* (Fragmenta Editorial), el cardenal diu: «No em dedico realment a omplir les esglésies de la diòcesi de Lió, perquè no serveix de res. La primera cosa que cal fer és omplir els cors d'amor, i la font d'aquest amor és en Déu».

Al cap i a la fi, què significa ser practicant? Hi ha creients que consideren que ser practicant significa, sobretot, practicar la fe, l'esperança, la solidaritat, la misericòrdia, el perdó, la llibertat, la pregària. Això no és quantificable per estudis sociològics. Sobretot quan l'Església i els cristians viuen a la diàspora, no en règim de cristiandat.